

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zastoupené Mgr. Petrem Miketou, advokátem se sídlem Jaklovecká 18, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2018, č. j. MPSV-2018/228906-923, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2019, č. j. 19 Ad 3/2019 – 60,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ostravě dne 27. 6. 2018 nepřiznal žalobkyni příspěvek na péči dle § 7 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Odvolání žalobkyně žalovaný zamítl. Vycházel z posouzení posudkové komise MPSV ČR v Ostravě, která uvedla, že žalobkyně se nepovažuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby dle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách, neboť její dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nevede k neschopnosti zvládat alespoň 3 nebo 4 životní potřeby.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně u Krajského soudu v Ostravě, který žalobu neshledal důvodnou.

[3] Krajský soud konstatoval, že žalobkyně se nedostavila k jednání posudkové komise, ač byla řádně předvolána, ani svou neúčast neomluvila. Posudková komise měla k dispozici zdravotní dokumentaci žalobkyně a záznam o sociálním šetření. Žalobkyně žádné

připomínky, ať již k obsahu zdravotní dokumentace či sociálnímu šetření v průběhu správního řízení neuplatňovala. Soud tak uzavřel, že za zjištěného skutkového stavu by osobní vyšetření žalobkyně posudkovou komisí v projednávané věci nemohlo přinést žádnou změnu, a nebylo tak povinností posudkové komise žalobkyni znovu předvolat k jednání posudkové komise a provést vlastní přeshetření jejího zdravotního stavu.

[4] Soud neprovedl žalobkyní navržené důkazy vyžádáním posudku vypracovaného Okresní správou sociálního zabezpečení pro účely posouzení invalidity a trestním spisem vedeným Okresním soudem v Ostravě ve věci žalobkyně, kterým mělo být prokázáno, že v nedávné době bylo zastaveno její trestní stíhání z důvodu, že není schopna s ohledem na psychický stav posoudit smysl a význam trestního řízení. Tyto důkazy soud považoval za nadbytečné. Co se týče řízení o posouzení invalidity žalobkyně, jedná se o odlišné řízení od posuzované věci, neboť v řízení o invalidní důchod se posuzuje snížení pracovní schopnosti, zatímco ve věci nároku na příspěvek na péči se hodnotí funkční dopad zdravotního stavu na zvládání základních životních potřeb. Co se týče posouzení duševního stavu žalobkyně, pak posudková komise měla k dispozici, jak plyne z posudku, lékařský nález MUDr. H. a zprávu o vyšetření žalobkyně profesorem MUDr. Hosákem, Ph.D. soudním znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie.

[5] Důvodnými krajský soud na základě shromážděné spisové dokumentace neshledal ve shodě s žalovaným ani námitky týkající se nemožnosti zvládat životní potřeby mobilita, komunikace, stravování a osobní aktivity.

II. Kasační stížnost

[6] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost.

[7] Stěžovatelka namítá, že její zdravotní stav se zhoršuje a psychické potíže v kombinaci s onemocněním pohybového aparátu jí podstatným způsobem znesnadňují zvládání životních potřeb. Krajský soud však neprováděl další dokazování a spolehl se při svém rozhodnutí na posudek posudkové komise, která ovšem stěžovatelku vůbec neviděla. Posudková komise vycházela ze zpráv odborných lékařů, kteří se na oblast zajišťování a zvládání životních potřeb pochopitelně nezaměřují. Ani místní šetření provedené zaměstnanci žalovaného neposkytuje dle stěžovatelky dostatečnou záruku nestrannosti a objektivit a nemůže nahradit odborné posouzení, ke kterému jsou povoláni posudkoví lékaři. Ti však vycházeli ze zdravotní dokumentace, která není úplná (například soudem odmítnutý důkaz o zastavení trestního stíhání, posudky, které byly podkladem pro toto rozhodnutí, a znalecký posudek o invaliditě III. stupně) a bez vyšetření stěžovatelky tak nemohli spravedlivě rozhodnout, které životní potřeby stěžovatelka zvládá a které nikoliv.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[10] Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k

pokračování

nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)], a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Dle § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby. V § 9 odst. 1 téhož zákona je uveden seznam hodnocených základních životních potřeb: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Jejich podrobnější vymezení pak uvádí příloha č. 1 k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb.

[12] Z § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vyplývá, že při posuzování stupně závislosti se vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.

[13] Posuzování závislosti na pomoci jiné fyzické osoby provádí posudkový lékař OSSZ a posudková komise žalovaného. Nejvyšší správní soud opakovaně judikuje, že posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek ze dne 5. března 2015, č. j. 6 Ads 299/2014 – 25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018 – 17).

[14] Stěžovatelka v kasační stížnosti brojí proti skutečnosti, že posudková komise žalovaného ji před zpracováním posudku nevyšetřila a vycházela z nedostatečných podkladů, k čemuž odkázala na své důkazní návrhy u krajského soudu. Již krajský soud k této námitce uvedl, že stěžovatelka byla k jednání posudkové komise řádně předvolána, bez omluvy se ovšem nedostavila. Zároveň posudková komise měla dostatečné množství podkladů pro svoje rozhodnutí bez nutnosti stěžovatelčina vyšetření. Navrhované důkazy neprovedl pro nadbytečnost.

[15] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře uvádí, že „*přímé osobní vyšetření posuzované osoby lékařem okresní správy sociálního zabezpečení a posudkovou komisí by mělo být pravidlem. Takové pravidlo však nemůže platit bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu*“ (viz rozsudek ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že přesvědčivost posudku je kategorií nezávislou na tom, zda byla posuzovaná osoba fyzicky přítomna jednání posudkového orgánu, či nikoliv. Aby mohl být posudek přesvědčivý, musí se srozumitelně a bez vnitřních rozporů vypořádat se všemi relevantními skutečnostmi a jeho závěry nesmí být zpochybněny obsahem jiného posudku nebo lékařské zprávy.

[16] V projednávané věci krajský soud vysvětlil, proč neprovedl stěžovatelkou navrhované důkazy posudkem týkajícím se invalidity III. stupně a trestním spisem ve věci zastavení trestního stíhání stěžovatelky. S tímto posouzením se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Posudek o invaliditě se týká posouzení poklesu pracovní schopnosti dle § 39 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. V řízení o žádosti o příspěvek na péči posudková komise posuzuje stupeň závislosti žadatele na pomoci jiné fyzické osoby tak, že hodnotí, zda žadatel je či není schopen zvládat základní životní potřeby. Jsou tedy hodnoceny odlišné skutečnosti. K duševnímu stavu stěžovatelky krajský soud správně odkázal na lékařské zprávy, z nichž posudková komise vycházela a na základě kterých uzavřela, že stěžovatelka trpí X, což se promítlo v hodnocení životní potřeby orientace jako nezládnuté.

[17] Posudková komise vycházela při posudkovém hodnocení stěžovatelky ze zdravotní dokumentace praktického lékaře žalobkyně MUDr. J. P., z nálezů alergologů MUDr. M. S. ze dne 29. 3. 2017 a MUDr. J. P., Ph.D. ze dne 12. 7. 2017, z nálezů oční ambulance MUDr. E. Š. ze dne 24. 3. 2017, z propouštěcí zprávy z Fakultní nemocnice Ostrava o hospitalizaci žalobkyně na kardiovaskulárním oddělení ve dnech 4. 7. 2017 do 11. 7. 2017, dále z nálezů MUDr. A. G. z kardiovaskulárního oddělení FN Ostrava ze dne 4. 8. 2017, z nálezů kardiologické ambulance MUDr. P. K. z Vítkovické nemocnice ze dne 8. 8. 2017, z vyšetření prim. MUDr. H. ze dne 8. 9. 2008, z vyšetření Prof. MUDr. Hosáka, Ph.D., soudního znalce, odvětví psychiatrie, ze dne 25. 1. 2018, z úplné spisové dokumentace OSSZ Ostrava a ze sociálního šetření ze dne 9. 3. 2018.

[18] Stěžovatelka přitom v odvolání ani v rámci seznámení se s podklady před vydáním rozhodnutí žalovaného nebrojila konkrétně proti závěrům uvedeným v posudku a nerozporevala hodnocení týkající se zvládání jednotlivých životních potřeb.

[19] Nejvyšší správní soud tak ve shodě s krajským soudem konstatuje, že podklady, které měla posudková komise k dispozici pro své posudkové zhodnocení, byly dostatečné, z jednotlivých lékařských zpráv ani místního šetření nevyplývaly rozpory, které by bylo nutno odstranit. Posudek tak lze zhodnotit jako úplný a přesvědčivý.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Stěžovatelka se svými námitkami neuspěla. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[21] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka ve věci neměla úspěch, a proto nemá právo na

pokračování

náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

[22] O odměně zástupce ustanoveného stěžovatelce pro řízení o žalobě a kasační stížnosti Krajským soudem v Ostravě, advokáta Mgr. Petra Mikety, rozhodne Nejvyšší správní soud samostatným usnesením poté, až rozšířený senát rozhodne o otázce, předložené mu usnesením ze dne 29. ledna 2020, č. j. 6 Ads 209/2019 - 40, v němž šestý senát dospěl k názoru odlišnému od dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu (§ 17 s. ř. s.), totiž, že *„není žádný legitimní důvod pro přiznávání nižší odměny zástupcům ustanovených soudem v řízeních týkajících se sociálního zabezpečení oproti ustanoveným zástupcům v jiných řízeních projednávaných správními soudy“* a že dosavadní praxi Nejvyššího správního soudu je *„nutno opustit mimo jiné z důvodů vyjevených v nálezech Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/19 a Pl. ÚS 22/19“*.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. září 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu